

بررسی وضعیت اقتصادی تولید و مصرف سیبزمینی و جمعیت در کشورهای در حال توسعه و در مقایسه با ایران

* علی ایمانی

چکیده

این مقاله تغییرات مهمی را که در تولید و مصرف سیب زمینی در طی ۲۰ الی ۳۰ سال گذشته در دنیا صورت گرفته و برنامه های اقتصادی نمودن به نژادی، تولید و حفاظت آن را مورد بحث قرار می دهد. سیب زمینی در بسیاری از ممالک پیشرفته جایگاه مهمی را در بین محصولات غذایی استراتژیک دارا می باشد. این محصول با تولید ۷۹ میلیون تن و سطح زیر کشت ۱۸ میلیون هکتار مقام چهارم را بعد از گندم، برنج و ذرت در جهان داراست. بنابراین جزو محصولات مهمی است که از نظر اقتصادی اهمیت روزافزونی پیدا نموده است.

از نظر تولید یکی از محصولات عمده است که موجب افزایش درآمدهای نقدی کشتکاران می شود و مازاد سیب زمینی تولیدی نیز نقش اساسی در رشد صنایع وابسته دارد. بدین ترتیب موفقیت در تولید سیب زمینی در کشورهای در حال توسعه سبب کمک در ایفای نقش بخش کشاورزی در فرآیند توسعه اقتصادی، بهبود تغذیه جمعیت، کسب درآمد بیشتر تولید کنندگان، رشد سرمایه ملی و اشتغال در تولید، صنایع و فرآورده های وابسته به آن می شود. روند رشد جمعیت در ایران نیز به همین منوال رو به افزایش بوده ولی وضعیت تولید چندان تغییر ننموده است. بطوریکه سطح زیرکشت سیب زمینی در ایران در سال ۱۹۸۱ به ۸۷۰۰۰ هکتار بوده و عملکرد ۱۴۴۳۶ کیلوگرم در هکتار بوده و این میزان در سال ۱۹۸۹ به ۱۰۵۰۰۰ هکتار و عملکرد ۱۳۳۳۳ کیلوگرم در هکتار می رسد. در ایران نه بینیم در عرض ۸ سال نه تنها عملکرد در واحد سطح افزایش نمی یابد، بلکه کاهش نیز پیدا می کند که این کاهش در عملکرد را می توان در عوامل مختلف جستجو نمود. عدم مکانیزاسیون در کاشت و داشت و برداشت محصول، چون مکانیزاسیون موجب بهبود شرایط ریشی محصول هم از طریق تأثیر ابزار و وسایل فنی (در مراحل کاشت و داشت) و کاهش ضایعات و دیگر خسارات (در مرحله برداشت و غیره) و نیز کاهش نیاز به کارگر، سهولت کار، افزایش سطح زیر کشت و غیره منتج به تولید بیشتر و کیفیت بهتر می گردد.

در مقاله حاضر پس از مرور اجمالی وضعیت تولید، مصرف سیب زمینی و جمعیت در کشورهای در حال توسعه مسائل و نارسائیهای مربوطه مورد بررسی قرار گرفته و نهایتاً پیشنهادهای جهت بهبود وضعیت کنونی ارائه گردیده است.